

עפ"ג 63235/03/16 - גאזי ווזוז נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייטים
לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם

עפ"ג 63235-03-16 גאזי ווזוז נ' מדינת ישראל

גאזי ווזוז

המערער

על-ידי ב"כ עו"ד ד"ר שמואל ברקוביץ

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

סגן הנשיא י' נועם:

1. לפנינו ערעור על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ד' כהן לקח), בת"פ 49147-10-12. בהכרעת-דין מיום 9.6.14 הורשע המערער, על-פי הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב-אישום מתוקן כדלקמן: שלוש עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח - לפי סעיף (1)220 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן - פקודת מס הכנסה או הפקודה); עבירה אחת של מרמה, ערמה או תחבולה - לפי סעיף (5)220 לפקודה; שש עבירות של מרמה או תחבולה - לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן - חוק מס ערך מוסף); וכן שש עבירות לפי סעיף 98(ג)(4) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן - חוק מיסוי מקרקעין). דינו של המערער נגזר ביום 18.2.16 ל-12 חודשי מאסר בפועל, לששה חודשי מאסר על-תנאי ולתשלום קנס בסך 60,000 ₪ (ב-60 תשלומים חודשיים שווים ורצופים) או שלושה חודשי מאסר תמורתו.

2. להלן עובדות כתב-האישום המתוקן, העומדות ביסוד ההודאה וההרשעה, כפי שהובאו בגזר-דינו של בית-משפט קמא. במהלך השנים 2002-2000 הקים המערער בניין דירות בבית חנינא בירושלים ובו דירות למגורים. בתקופה האמורה מכר המערער דירות בבניין ללקוחות שונים. חלק מהדירות נמכרו לאחר השלמת בנייתן כדירות מגורים, וחלקן נמכרו לאחר שהושלמה בהן בניית השלד והמעטפת בלבד. המערער מכר שש דירות וזכויות בגג הבניין לחמישה רוכשים, וקיבל תמורתן תשלומים שונים אשר כולם ניתנו במזומן - בכסף ירדני או בדולר ארה"ב. חלק מרוכשי הדירות שילמו תמורת הדירות בתשלום אחד, וחלקם בתשלומים. התקבולים התקבלו החל משנת 2000, אז החלה מכירת הדירות, ועד שנת 2009, אז התקבלו התשלומים האחרונים מקוני הדירות אשר שילמו תמורת דירותיהם בתשלומים. במהלך השנים הללו, במועדים אשר אינם ידועים במדויק למשיבה, קיבל המערער תקבולים בשיעור של 180,000 דינר ו-170,000

דולר ארה"ב, אשר היו שווי-ערך לסכום של כמיליון ₪ לכל הפחות.

המערער לא כלל הכנסות ממכירת הדירות בדו"ח לרשויות מס הכנסה אשר הגיש ביחס לשנת 2000, ולא הגיש כלל דו"חות ביחס לשנים שלאחר מכן עד תחילת החקירה בעניינו. במהלך הקמת בניין הדירות ובמהלך מכירת הדירות וקבלת התקבולים, לא דיווח המערער לרשות המסים על תחילת עיסוקו בביצוע הפעילות המתוארת לעיל, לא ניהל ספרים כמתחייב על-פי פקודת מס הכנסה, לא דיווח לפקיד השומה על קבלת הכספים המוזכרים לעיל, לא דיווח לרשויות מס ערך נוסף על פעילותו, לא הוציא חשבוניות מס בגין התקבולים המוזכרים לעיל, לא דיווח למנהל מיסוי מקרקעין על העסקאות במקרקעין שביצע ולא שילם את המסים הנובעים מהפעילות המוזכרת לעיל. עקב אי-הדיווח האמור, אפשר המערער לקוני הדירות להימנע מדיווח למנהל מיסוי מקרקעין אודות רכישת הדירות, וכך להימנע מתשלום מס רכישה.

במעשיו האמורים, המערער - במזיד ומתוך כוונה להתחמק ממס הכנסה - השתמש במרמה, ערמה או תחבולה, וכן השמיט מתוך דו"ח שנערך על-פי הפקודה ביחס לשנת 2000, הכנסות שיש לכלול בדו"ח. כמו-כן, השתמש המערער במרמה או תחבולה או עשה מעשה אחר במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס ערך מוסף. בנוסף, במטרה להתחמק ממיסוי עסקאות במקרקעין או לעזור לאחר להתחמק ממיסוי עסקאות מקרקעין, השתמש המערער בכל מרמה, ערמה או תחבולה או הרשה להשתמש בהן. בגין מעשיו האמורים הורשע המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב-האישום המתוקן כמפורט לעיל.

3. הודאתו של המערער ניתנה במסגרת הסדר טיעון. במסגרת ההסדר הסכימו הצדדים כי המשיבה תגביל עצמה בטיעוניה לעונש להטלת מאסר לתקופה של 15 חודשים, ואילו המערער יהיה חופשי בטיעונו. עוד הוסכם, כי הצדדים יהיו חופשיים בטיעוניהם בנוגע ליתר רכיבי הענישה - קנס ומאסר על תנאי. בנוסף הוסכם, כי מועד שמיעת הטיעונים לעונש יידחה למשך כארבעה חודשים, כדי לאפשר למערער הזדמנות להסיר את מחדליו. עוד הוסכם, כי ככל שהמערער יסיר את המחדלים במלואם, תגביל עצמה המשיבה לעונש של 14 חודשי מאסר בפועל, קנס ומאסר על תנאי.

4. מכאן להשתלשלות העניינים בהמשך ההליך המשפטי, כפי שתוארה בגזר-הדין. בהתאם להסדר-הטיעון, נדחה מועד הטיעונים לעונש למשך חודשים בודדים, ונקבע לחודש יולי 2014. הלכה למעשה, הטיעונים לעונש נשמעו רק בחודש דצמבר 2015. פרק-הזמן שחלף מהכרעת-הדין ועד לשמיעת הטיעונים לעונש, נבע ממספר סיבות. ראשית,

המערער נמנע מלהתייצב לחלק מהדיונים שנקבעו, ואף הוצא נגדו צו הבאה. שנית, בחודש דצמבר 2014 הודיעה ההגנה, כי המערער החליף את ייצוגו בתיק, והסניגור החדש עתר לדחיית הדיון כדי ללמוד את התיק. שלישית, בדיון ביום 12.3.2015 התייצבו שני הסנגורים - זה הקודם וזה החדש - ועתרו לחזרת המערער מהודאתו. במהלך אותו דיון, ולאחר הפסקה שניתנה לבקשת הסנגורים על-מנת שישוחחו עם המערער מחוץ לאולם הדיונים, ביקשה ההגנה לחזור בה מבקשתה האמורה. בסיומו של אותו דיון, עתרה ההגנה לדחייה נוספת במטרה לאפשר למערער פרק-זמן נוסף להסרת מחדליו מול רשויות המס. בהקשר זה נטען, כי המערער כבר פנה לעורך-דין בתחום האזרחי כדי לטפל בעניין, וכי יש לו מקורות חיצוניים כדי להסיר את המחדלים. בדיון תזכורת שנערך ביום 13.4.2015, התייצב יועץ מס מטעם המערער, וטען כי החל לטפל בהסרת המחדלים מול רשויות המס. ב"כ המערער עתר באותו דיון להזמנת תסקיר משירות המבחן. ב"כ המשיבה באותה ישיבה נכחה באולם הדיונים ללא תיק הפרקליטות; ועל רקע זה ציינה כי אינה יכולה להגיב לבקשה לקבלת תסקיר. בנסיבות אלה, ובהיעדר התנגדות מטעם המשיבה, הורה בית-משפט קמא על הזמנת תסקיר. בית המשפט העיר למערער, כי פנייתו ליועץ המס רק בחודש מארס 2015 מעידה על כך שלא פעל בשקידה ראויה להסרת המחדלים בחודשים הרבים שחלפו מאז מתן הכרעת-הדין, ובפרט כאשר ההליך לפני רשויות המס טרם החל ולא ניתן לדעת כמה זמן ייארך. בנסיבות אלה הדגיש בית-משפט קמא, כי דחיית הדיון היא לצורך הגשת תסקיר בלבד, וכי לא תינתנה דחיות נוספות לצורך הסרת המחדל הכספי. רביעית, מועד הדיון נדחה שוב, הפעם לבקשת שירות המבחן לצורך הגשת תסקיר לעונש, אך התסקיר לא הוגש במועד, הואיל והמערער הגיע לפגישה אחת, ולא התייצב לפגישות נוספות. גם בהמשך לא יצר המערער קשר עם שירות המבחן, וכל ניסיונותיו החוזרים ונשנים של שירות המבחן ליצור קשר עמו לא צלחו. לפיכך, לא הוגש תסקיר בעניינו של המערער, והטיעונים לעונש נשמעו ביום 30.12.2015. בית-משפט קמא ציין, כי נהג בסבלנות ובאורח רוח כלפי המערער בניהול ההליך, כדי לאפשר להגנה הזדמנויות חוזרות ונשנות לפעול הן לצורך הסרת המחדלים הכספיים והן לצורך הגשת תסקיר לעונש לפי בקשות ההגנה - אך לשווא.

5. המערער הוא יליד 1958. כעולה מגיליון המרשם הפלילי, לחובתו של המערער עבר פלילי לא מבוטל, הכולל 17 הרשעות קודמות במגוון עבירות, החל משנת 1979 ועד לשנת 2013. בין-היתר, הורשע המערער בעבר בשורה ארוכה של עבירות זיוף, מרמה והתחזות, אשר בגין הוטל עליו בשנת 2001 בבית המשפט המחוזי עונש מאסר למשך 42 חודשים וכן קנס כספי בסך 100,000 ₪. כמו-כן, הורשע המערער בעבר בעבירות של אלימות, תכנון ובנייה, הסעת שוהים בלתי חוקיים ועוד. בחלק מאותם תיקים קודמים, נגזרו על המערער עונשי מאסר בפועל. לבית-משפט קמא גם הוגש דו"ח מרשויות המס, לפיו המערער לא הגיש דו"חות מס והמחדלים לא הוסרו. בערכאה קמא הוגשו על-ידי הסניגור צו כינוס נכסים שניתן בעניינו של המערער בחודש מאי 2015 במסגרת הליכי פשיטת רגל; וכן גזר-הדין שניתן בעניינו של המערער בתיק בבית-המשפט המחוזי, שאוזכר לעיל. בגדרם של ההליכים בתיק הנ"ל אישרה המשיבה, כי המערער מצוי בהליכי פשיטת רגל וניתן כנגדו צו כינוס, דבר שהביא להקפאת ההליכים שנפתחו על-ידי המרכז לגביית

קנסות, עד לסיום הליכי פשיטת הרגל. כן הגישה ההגנה לבית-משפט קמא תיעוד רפואי מחדר מיון מיום 3.12.2015, לפיו המערער הובא לבית-החולים על-ידי בני משפחתו על-רקע ניסיון אובדני לכאורה. בתיעוד הרפואי צוין, בין-השאר, כי שנה הפרעה בשליטה על דחפים והתפרצויות אלימות המחמירות ככל הנראה על-רקע צריכת חשיש כבדה ויומיומית; וכי המערער חתם על טופס שחרור מבית-החולים על-דעת עצמו, ובניגוד לעצת רופאיו. במסגרת אותו תיעוד רפואי מחדר המיון, צוינה ההיסטוריה הרפואית של המערער הכוללת טיפול בתרופת קולכיצין משנת 1988, כריתת כבד חלקית בעקבות תאונת דרכים בשנת 1981, ניתוח שרוול קיבה על-רקע של השמנת יתר בשנת 2008, וכן מספר אֶשפוזים כירורגיים נוספים בשנת 2011.

6. ב"כ ממשיבה טענה בערכאה קמא, כי מתחם הענישה ההולם במקרה דנן, כולל רכיב של מאסר בפועל הנע בין 12 חודשים לבין 24 חודשים; ובאשר לעונש המתאים בתוך המתחם - עתרה במסגרת הסדר הטיעון להטלת 15 חודשי מאסר בפועל (מחמת אי-הסרת המחדל), מאסר מותנה וקנס כספי משמעותי.

7. ב"כ המערער גרס בערכאה הדיונית, כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר על תנאי ועד לששה חודשי מאסר בעבודות שירות. הוא עמד על מכלול הנסיבות לקולא בעניין מרשו, לרבות מצבו הרפואי. כן טען, כי מאחר שהמשיבה הודיעה בתיק הקודם של מרשו כי המרכז לגביית קנסות הקפיא את ההליכים נגדו עקב היותו נתון בצו כינוס נכסים, הרי שאין לה לצפות להסרת המחדלים הכספיים בתיק זה. על-רקע האמור, עתר הסנגור להשית על המערער ששה חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, בצד מאסר על-תנאי. בדבריו האחרונים לעניין העונש בבית-משפט קמא, הביע המערער חרטה על מעשיו, וציין כי בעבר היה יבואן של זהב וכסף מאיטליה, וכי היה אדם אמיד שדיווח על הכנסותיו.

8. בגזר-דינו המפורט והמנומק נדרש בית-משפט קמא, בהתאם לפסיקה, לקביעת מתחם הענישה ההולם בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, זאת כדי לוודא שהסדר ש"הטווח העונשי" במסגרת הסדר הטיעון אינו חורג באופן בלתי סביר ממתחם הענישה ההולם. לצורך קביעת מתחם הענישה ההולם, קבע בית-משפט קמא, כי העבירות שבהן הורשע המערער מהוות אירוע אחד, שכן מדובר בעבירות מס הדומות במהותן ובערכים המוגנים על-ידן, אשר מתייחסות לעסקאות שבוצעו בנוגע לאותו בניין דירות, והמהוות חלק מאותה תכנית עבריינית שהתמשכה לאורך זמן. בקביעת המתחם עצמו התייחס בית-משפט קמא לערכים החברתיים הנפגעים בגין העבירות אשר בביצוען הורשע המערער, לנסיבות ביצוע העבירות ולמדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים. בכל הנוגע לנסיבות ביצוע העבירות הדגיש בית-משפט קמא, כי מדובר בביצוע עבירות באופן שיטתי, לאורך תקופת זמן משמעותית של כ- 9-10 שנים (משנת 2000 ואילך); וכי המערער לא דיווח לרשויות המס במשך תקופה ממושכת זו על עסקאותיו של מכירת דירות בבניין, שהיקפן

הכולל עמד על כמיליון ₪, בכוונה להתחמק מתשלום מס. בית-המשפט הוסיף, כי אמנם מדובר בהיקף הכנסות שלא דווחו, ולא בהכרח בסכום שנגרע מהקופה הציבורית; אך הדגיש, כי על-פי הפסיקה, המבחן לצורך סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה, הוא מבחן ההכנסה ולא מבחן הרווח, וכי אין מקום לעריכת חישובים היפותטיים לגבי שיעור המס הסופי אותו היה אמור המערער לשלם אילו היה נג דין, מה-גם שהמערער לא הביא נתונים כלשהם המאפשרים לקבוע את שיעור המס שהועלם. כן ציין בית-משפט קמא, כי מאחר שהמערער לא דיווח על עסקאותיו לרשויות המס (לרבות רשויות מס ערך מוסף ומנהל מיסוי המקרקעין), הוא אפשר בכך לאחריים, כגון הקבלנים, בעלי המקצוע ורוכשי הדירות, לחמוק מתשלומי מס בעבור הדירות שנבנו ונמכרו.

על-רקע האמור קבע בית-משפט קמא, כי מתחם הענישה ההולם במקרה דנן נע בין "מספר חד-ספרתי גבוה של חודשי מאסר בפועל" לבין 25 חודשי מאסר; בצד קנס ב"שיעור משמעותי של עשרות אלפי שקלים ומעלה". הואיל והצדדים הגיעו במסגרת הסדר הטיעון להסכמה על טווח ענישה, שלפיו המשיבה תעתור לעונש של 15 חודשי מאסר בפועל אם המחדלים לא יוסרו, בעוד שהסנגור יהיה חופשי בטיעונו, הגיע בית-משפט קמא לכלל מסקנה כי הרף העליון של הטווח המוסכם מצוי בגדרי מתחם העונש ההולם; וכי הסכמת הצדדים בעניין זה היא סבירה, ואין לחרוג ממנה לא לחומרה ולא לקולה.

בכל הנוגע לעונש המתאים בתוך המתחם, התחשב בית-משפט קמא מחד-גיסא לקולא - בהודאת המערער, בחרטה שהביע על מעשיו, וכן במצבו הרפואי; אך בהקשר למצב הרפואי הוסיף, כי אין בתיעוד הרפואי שהוצג כדי להצביע על מחלה המסכנת חיים, וכי המצב הרפואי אינו מצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם כפי שנקבע, אך יש בו כדי להוות שיקול לקולא במסגרת השיקולים לגזירת הדין בתוך המתחם. מאידך גיסא, התחשב בית-משפט קמא לחומרה - בעברו הפלילי של המערער, הכולל, בין-השאר, עבירות שכללו יסוד של מרמה; בכישלון ההרתעה בעונשי המאסר שהוטלו עליו בעבר, באופן היכול ללמד על היעדר מורא מפני החוק; וכן באי-הסרת המחדלים מול רשויות המס, אף לא באופן התחלתי או חלקי. באשר לטענתו, לפיה אין באפשרותו להסיר את המחדלים עקב מצבו הכלכלי הדחוק, ציין בית-משפט קמא, כי לא ברור מדוע עתרה ההגנה פעם אחר פעם לדחיות מרובות בתיק, בטענה כי המערער מעוניין לפעול להסרת מחדליו; וכי מכל מקום, כבר נפסק שלא ניתן לראות בהיעדר יכולת לגבות את המס במישור האזרחי משום שיקול להקלה בעונש. באשר לטענת ב"כ המערער, לפיה כנגד מרשו הוצאה פקודת מאסר חלף קנס בתיק קודם, ואולם המרכז לגביית קנסות ראה לנכון להקפיא את ההליכים שנקט באותו תיק, וזאת בשל היותו של המערער תחת צו כינוס נכסים במסגרת הליכי פשיטת הרגל - העיר בית-משפט קמא כי אין בטענה כדי להועיל למערער, שכן הקפאת הליכי הגבייה בתיק הקודם בשל קנס כספי שלטענת המשיבה לא שולם, אין משמעותה ביטול הקנס, שהרי גם

אם יזכה המערער להפטר במסגרת הליכי פשיטת הרגל בהם הוא נתון, ההפטר לא יחול על קנסות שנגזרו עליו בהתאם להוראת סעיף 69(א) לפקודת פשיטת רגל [נוסח חדש], התש"ם-1980. בעניין חלוף הזמן, צין בית-משפט קמא, כי עבירות המס שבהן הורשע המערער בוצעו באופן מתמשך בשנים 2000 עד 2009/2010; כי החקירה נפתחה בשנת 2010 וכתב-האישום בתיק הוגש בסוף שנת 2012; וכי מאז ועד למועד גזירת הדין חלפו למעלה משלוש שנים, כאשר בחינת השתלשלות העניינים בתיק מעידה שחלוף הזמן רובץ בעיקרו לפתחה של ההגנה. באיזון בין מכלול השיקולים לקולא ולחומרה, ובשים לב להלכה הפסוקה לפיה יש לגזור את דינם של עברייני מס תוך מתן בכורה לשיקול ההרתעה ולהעדיפו על-פני הנסיבות האישיות של הנאשם, העמיד בית-משפט קמא את עונשו של המערער מעל לרף התחתון של מתחם הענישה ההולמת, אך מתחת לרף העליון במסגרת "הסדר הטווח" שהושג בין הצדדים; כאמור לעיל.

9. ב"כ המערער מלין בערעור על חומרת העונש בעניין רכיב המאסר בפועל בלבד. הוא עותר להעמדת עונש המאסר על שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. לטענתו, שגה בית-משפט קמא שעה שנתן משקל רב מדי לעברו הפלילי של המערער, כאשר הרשעותיו הקודמות לא כללו עבירות מס, ואילו העבירות בתחום המרמה לא היו כלפי רשויות המדינה. עוד טוען הוא, כי טעה בית-משפט קמא בהתעלמו מכך שהעבירות בוצעו לפני שנים רבות, שהעבירה האחרונה נעברה בשנים 2009-2010, שהרשעותו הקודמת לעבירות הנדונות הייתה משנת 2005, ושמאז שנת 2009 ועד למועד גזר-הדין לא ביצע המערער עבירות כלשהן. כן טוען ב"כ המערער, כי טעה בית-משפט קמא בקביעתו, לפיה המערער אפשר לאחרים (קבלנים, רוכשי דירות ובעלי מקצוע) לבצע עבירות מס, שכן על-פי הדין לאנשים אלו יש חובה עצמאית ונפרדת לדווח על תקבוליהם ועל רכישת הדירות. בנוסף גורס הוא, כי מהעלמת ההכנסה בהיקף של מיליון ₪ היה מקום לנכות הוצאות, ולא הוכח מה שיעור המס שבו היה מחויב המערער. לטענת ב"כ המערער, מתחם העונש שנקבע, כמו-גם גזר-הדין, אינם הולמים את מדיניות הענישה הנוהגת; ובאשר לעונש המתאים - כי עונש זה חמור ואינו מתחשב במצבו הרפואי הקשה של מרשו. עוד טען, כי לנוכח הליכי פשיטת הרגל של המערער, לא היה מקום לזקוף לחובתו את אי-הסרת המחדל.

10. ב"כ המשיבה גורס, כי לא קמה עילה להתערב בעונש שנגזר על-ידי בית-משפט קמא, זאת ממכלול הטעמים שפורטו בגזר-הדין.

11. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 1880/14 עמעש נ' מדינת

ישראל (19.11.14); וע"פ 2422/15 איתן סרור נ' מדינת ישראל (7.11.16)).

לאחר בחינת מכלול טיעוני הצדדים, סבורים אנו כי לא קמה עילה להתערב בגזר-דינו המפורט והמנומק של בית-משפט קמא, שכן העונש שהושת על המערער אינו סוטה באופן משמעותי מרמת הענישה הראויה, ואף מתיישב עם טווח הענישה שהציגו הצדדים בהסדר הטיעון.

12. למותר להכביר מילים על חומרתן של עבירות המס, על הנזק שהן מסבות לציבור ולחברה, וכן לצורך בהטלת ענישה משמעותית בגינן; ובהקשר זה אין לנו אלא לחזור על דברים שהשמענו בפסקי-דין אחרים. עבירות המס מסבות נזק למדינה ולחברה, והן חלק מהעבריינות הכלכלית המכוונת לפגוע בציבור בכללותו. הן שקולות לשליחת-יד לקופה הציבורית, משבשות את פעולתו התקינה של מנגנון גביית המיסים, פוגעות במשק המדינה ובפעילותן של הרשויות הציבוריות הממומנות מכספי המיסים וחותרות תחת אמון הציבור בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס (ע"פ 624/80 חברת וייס ארנסט בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 211 (1981); רע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 381 (2004); רע"פ 5060/04 הגואל נ' מדינת ישראל (24.2.05); ע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 11; ורע"פ 6371/14 אבו מנסי באסם נ' מדינת ישראל (28.10.14)).

כבר נפסק, לא אחת, כי בעבירות כלכליות - בכלל, ובעבירות מס - בפרט, גובר משקלם של האינטרס הציבורי שבהחמרה בענישה ושל שיקולי ההרתעה, על-פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 254/06 רומן קעדאן נ' מדינת ישראל (20.6.06); רע"פ 3641/06 מנחם צ'צקס נ' מדינת ישראל (28.8.06); ורע"פ 7135/10 יגאל חן נ' מדינת ישראל (3.11.10)). נוכח חומרת העבירות הנדונות, הנזק שהן מסבות לאוצר המדינה, קלות ביצוען והקושי בחשיפתן ובאיתור מבצעהן - מן הראוי להטיל בגינן עונשי מאסר בפועל ממושכים בצד קנסות כבדים; וככלל אין לאפשר ריצוי מאסר בעבודות שירות (ראו והשוו: רע"פ 7135/10 בעניין יגאל חן, לעיל; רע"פ 4684/12 יוסף גכלי נ' מדינת ישראל (14.6.12); רע"פ 7790/13 יצחק חיים נ' מדינת ישראל (20.11.13); רע"פ 1688/14 דוד כץ נ' מדינת ישראל (9.3.14); רע"פ 3998/15 פלוני נ' מדינת ישראל (28.6.15); ורע"פ 7773/16 יוסף חננאל נ' מדינת ישראל (26.10.16)). עמדה עונשית זו מתחייבת בעיקר משיקולי גמול והרתעה (ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721 (2004); רע"פ 1546/05 שמחוני נ' מדינת ישראל (22.3.05); רע"פ 4563/11 חברת קוסטה קבלנות בע"מ נ' מדינת ישראל (19.6.11); רע"פ 977/13 משה אודיז נ' מדינת ישראל (20.1.13); ועפ"ג (י-ם) 51195-04-15 מחמוד אבו טיר נ' מדינת ישראל); זאת אף אם מדובר בנאשמים ללא הרשעות קודמות ובמי שהתנהלו באופן נורמטיבי במהלך השנים (ראו והשוו: ע"פ 2919/02 אלוני נ' מדינת ישראל (1.10.02)).

עם זאת, גם במסגרת מדיניות הענישה המחמירה האמורה, נדרש בית-המשפט בגדרה של הענישה האינדיבידואלית, לאזן בין שיקולי הכלל לבין שיקולי הפרט (רע"פ 5060/04 בעניין הגואל, לעיל). בנוסף, יש להתחשב לקולא בעניינם של נאשמים המודים בביצוע העבירות, מביעים חרטה עליהן ומביאים לחסכון ניכר בזמן שיפוטי; וכן, ובעיקר, כאשר הללו מסירים את המחדל ומסלקים חובם לרשויות המס עד ליום גזר-הדין (רע"פ 1546/05 בעניין שמחוני, לעיל), אם כי הסרת המחדל היא גורם מקל אך לא מכריע, שכן אין מדובר במעשה חסד שעשו הנאשמים אלא בפירעון של חוב שניתן היה לגבות מהם גם בדרכים אחרות (ע"פ 2407/05 רונן מן נ' מדינת ישראל (11.7.05)).

13. מן הכלל אל הפרט: בענייננו, לא קמה עילה להתערב בגזר-דינו של בית-משפט קמא. לא נפל כל פגם בקביעת מתחם הענישה ההולם, אשר בית-משפט קמא נדרש לבחון אותו בשלב ראשון בטרם פנה לבחינת "הסדר הטווח". בית-משפט קמא הביא בקביעת המתחם את הערכים החברתיים המוגנים העומדים ביסוד העבירות - ההגנה על השיוויון בנטל המס, מניעת פגיעה בסדר החברתי ובפעילות התקינה של מנגנון גביית המיסים, וכן השמירה על הקופה הציבורית והטלת מעמסה כספית מוגברת על כלל הציבור. כן התייחס בית-משפט קמא בקביעת המתחם לנסיבות ביצוע העבירות - שיטתיות ביצוען, הימשכותן על פני עשר שנים, וכן ההיקף הכספי הניכר של העסקאות העומד על כמיליון ₪. בנוסף הפנה בית-המשפט למדיניות הענישה הנוהגת, לפיה העונשים בעבירות אלו כוללים רכיב של מאסר בפועל לתקופות לא קצרות בצד קנסות משמעותיים. המתחם שנקבע, קרי - בין "עונש מאסר חד-ספרתי גבוה" לבין 25 חודשי מאסר, בצד קנס "משמעותי של עשרות אלפי שקלים ומעלה" הנו ראוי והולם, ולא נפל כל פגם בקביעתו, על-יסוד אמות המידה שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין. צדק בית-משפט קמא בציינו, כי הרף העליון של "הטווח המוסכם" על-פי הסדר הטיעון (15 חודשים) מצוי בגדרי מתחם הענישה ההולם; ולנוכח חומרת העבירות ונסיבות ביצוען אף צדק בהחלטתו שלא לחרוג מהמתחם לקולא כעתירת ב"כ המערער. גם בקביעת העונש המתאים הביא בית-משפט קמא בחשבון את מכלול השיקולים הרלבנטיים לחומרה ולקולא, כמפורט לעיל. כל טענותיו של המערער בערעור, ובין-השאר - אודות נסיבות ביצוע העבירות, שיעור העלמת המס "נטו" (לאחר ניכוי "הוצאות"), מצבו הרפואי, חלוף הזמן, הסיבות לאי-הסרת המחדל - נדונו בהרחבה על-ידי בית-משפט קמא, כמבואר לעיל, ואין כל עילה להתערב בקביעותיו ובמסקנותיו. לא הוכח, אפוא, כלל ועיקר, כי בגזר-הדין נפלה טעות מהותית, או כי העונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה. העונש הנו ראוי והולם.

14. על-יסוד האמור לעיל, הערעור נדחה.

המערער יתייצב לריצוי המאסר בפועל ביום 24.12.17 בשעה 9:00 בבית המעצר "ניצן" שבמתחם כלא אילון.

מזכירות בית-המשפט תודיע לבאי-כוח הצדדים טלפונית על מתן פסק-הדין ותמציא להם עותקים

ממנו.

ניתן היום, כ' בחשוון התשע"ח, 9 בנובמבר 2017, בהיעדר הצדדים.

משה בר-עם, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, סגן נשיא